

A „Területfejlesztés és területrendezés újraszabályozásának koncepciója” c. kutatás eredményeinek összefoglalása
Készült az NFGM megbízásából, 2009-ben

Témavezető: Pálné Kovács Ilona

Hazánkban 1996-ban a régióban elsőként került elfogadásra a területfejlesztési politikát megalapozó törvény. E törvény elősegítette, hogy hazánk az uniós csatlakozás előtt kiépítse az intézményrendszert, megalkossa a fejlesztéspolitikát megalapozó terveket s ezzel felkészítse a szereplőket az uniós kohéziós források fogadására. A idejekorán megalkotott törvény előnyei mára nem érzékelhetők, új szerkezetre, filozófiára, eszközrendszerre van szükség ahhoz, hogy a területfejlesztési politika tekintetében újra éllovasok lehessünk modern prioritásokat és intézményeket alkotva.

A hazai eddigi tapasztalatok és az EU-ban elemzett megoldások valamint az EU dokumentumok alapján prognosztizálható trendek alapján az új szabályozás koncepciója az alábbi elemeket tekinti alapvető jelentőségűnek:

- Meg kell teremteni az intézményes és eljárási garanciákat ahhoz, hogy a hazai és az uniós fejlesztési prioritások egyaránt érvényesülhessenek, szinergikus hatást elérve. Különösen fontos, hogy a területi kiegyenlítés, felzárkóztatás értékszempontja ne oldódjon fel a versenyképességi, hatékonysági követelmények érvényesítése során. A területfejlesztés kormányzati és költségvetési pozícióit jelentősen javítani kell.
- A hazai fejlesztéspolitika intézményrendszere jelenleg területileg széttagolt, szélsőségesen centralizált, ugyanakkor a nemzeti és az uniós forrásokat kezelő intézmények egymástól elválasztva működnek. Alapvető cél a regionális decentralizáció, a területi irányítási szintek csökkentése, a regionális fejlesztési intézmények megerősítése, és az uniós strukturális alapok kezelésébe való integrálása.
- A korábbiakhoz képest sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani a területfejlesztés eszközrendszerére, a tervezés devalválódását a tervhierarchia hiánya és a végrehajtás elhanyagolása okozta. Javasoljuk a területi kiegyenlítésre szolgáló források alapszerű garantálását, a tervezésről és tervszerződésekről külön törvény elfogadását.
- Az intézményrendszer valamennyi szintjén valóságos partnerséget szükséges kiépíteni, a kizárólag közösségi forrásokra és szereplőkre épülő, „államosított” területi politika nem képes megfelelni a forrásbevonás, forráskoncentráció és hatékonyság követelményének, s egyben aláássa a területfejlesztési döntések társadalmi legitimitását is.